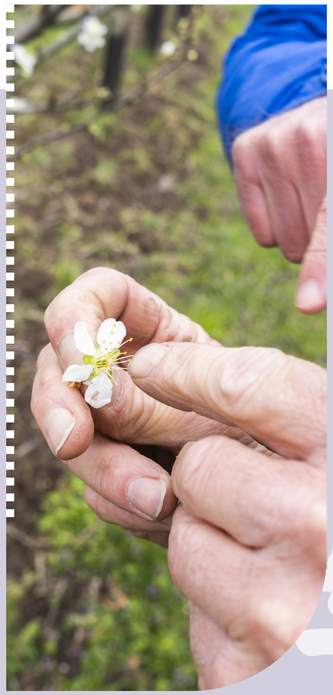

Landbouwinnovatie in Brabant door Omdenkers & Doorzetters

Boeren in de hightechregio Eindhoven. Het gaat altijd over ASML maar wat merken wij van de landbouwvernieuwing en welke rol speelt de regio op de internationale markt? Programmaleider Geert Wilms is, samen met projectleider Marjon Krol, de drijvende kracht achter ideeën-broedmachine Landbouw Innovatie Brabant (LIB).

TEKST: MARIE-JOSÉ DEKKERS | FOTO'S: ROWAN BRUGMANS

In de Philips Fruittuin van innovatieve ondernemers Carlos en Anneke Faes – "symbool voor de stad-plattelandsverbinding, we komen hier al meer dan 25 jaar" – vertelt Geert wie hij is, waarom hij zich hard maakt voor innovatie en wat LIB daarin doet.

> 'Ik wilde als kind iets met groen of sport. Het werd groen'

In 1995 kwam de - toen nog - stuurgroep LIB van de grond, vertelt getogen Eindhovenaar Geert: "Eigenlijk is er niet veel veranderd. Toen al waren boeren boos op het Haagse mestbeleid en de beperking van grondwateronttrekking voor beregening door de provincie. De samenwerking tussen provincie en ZLTO kwam op gang om ook het positieve geluid te laten horen over boerenslimheid richting de toekomst. De vernieuwers, dat zijn in ons LIB-netwerk tien tot vijftien procent van de ondernemers, willen vooruit en denken in kansen, niet in bedreigingen."
Dat wordt nog steeds geprikkeld: "We stimuleren vernieuwing voor boeren en tuinders in Brabant, dus ook de Brainportregio. Thema's voor onze projectondersteuning zijn verduurzaming en vermaatschappelijking. We kijken vanuit het erf naar de wereld. Dat doen we horizontaal - naar buren, water, lucht en ruimte - en verticaal, dus naar toeleveranciers en afnemers."

HET WERD GROEN

Geert heeft na ruim 25 jaar LIB nog geen grammetje enthousiasme ingeleverd en de ir. drs. blijft met succesvolle innovatievoorbeelden strooien. Waar komt zijn drive vandaan; uit een landbouwachtergrond? "Nee, mijn ouders hadden geen boerenbedrijf. Ik heb wel aan de landbouwuniversiteit in Wageningen gestudeerd en daarna bedrijfskunde. Ik wilde als kind iets met groen of sport. Het werd groen. Sporten doe ik nog steeds, nu fiets ik voor de lol. En overal waar ik fiets, kom ik gesteunde projecten tegen en kan ik koffiedrinken. Het LIB-traject bestaat telkens vier jaar - de termijn van Provinciale Staten, daarna kijken provincie en ZLTO of het doet wat het moet doen en of het nog nodig is. We zitten dus nu in de zevende periode, dat had ik bij de start niet kunnen bedenken.
Het blijft interessant en verrassend." Vaak duren projecten langer dan zo'n termijn, duidt Geert: "Maar als je die continueert, komt er iets moois uit. Onze inbreng kan dat wat makkelijker maken; een beetje aandacht blijven geven, soms ook wat geld. Iets dat aandacht krijgt, groeit."

Voor Geert staat voorop: "Landbouw en voedsel verbinden met alle andere sectoren; van oudsher industrie. VDL heeft ook een agrotak, is toeleverancier voor veel landbouwbedrijven en is ook met vernieuwing bezig. Vencomatic in Eersel is zo'n beetje de ASML van de wereldwijde pluimveehouderij. Veel zorginstellingen werken op de boerderij. De laatste jaren zie ik meer contact met hightech. Een voorbeeld is oogstvoorspellingen. Wanneer zijn aardbeien - bijna driekwart van de Nederlandse aardbeien komt uit Brabant, red. - rijp en hoeveel komen er dan? Dat wil je kunnen plannen, ook wat betreft het weer en de vraag, om afspraken te kunnen maken met supermarkten of omdat je anders veel moet weggooien. Met artificial intelligence – van bedrijven op de High Tech Campus Eindhoven – kan dat; camera's en andere toeters en bellen."

> Bijna driekwart van de Nederlandse aardbeien komt uit Brabant

HOE DOET LIB DAT?

"Belangrijkste is dat boeren komen met een idee; 'vinden jullie dat ook wat?' We kijken er samen naar. En als het interessant is, bekijken we wat nodig is om het verder te brengen; een telefoonnummer van iemand, een podium, projectsubsidie. Zo hebben we jaren geleden de Vegetarische Slager Jaap Korteweg - welis-waar in West-Brabant - op zijn eigen boerderij zijn idee laten presenteren aan een publiek met veel veehouderijmensen. Het was vernieuwend en denkend vanuit kansen voor de akkerbouw. Op die screening kwam louter applaus: 'Hé, ik ben toch niet helemaal dwaas bezig'."

Het tweede thema dat voor hulp van LIB voorop staat: "Diversiteit in de landbouw. Elk bedrijf, elke ondernemer, locatie, sector is anders. Dat maakt het systeem robuuster; van de rustieke Genneper Hoeve middenin Eindhoven tot de kipcaravan van de Fladderfarm in Oirschot, de eerste mobiele en zelfvoorzienende kippenstal, en tot aardappelbedrijf Van den Borne in Reusel die met zijn precisielandbouw met sensoren, drones, data en high tech naar nul emissie wil."

SOCIAAL BINDEND

Verder worden land- en tuinbouw steeds meer maatschappelijk ingebed: "Landbouw kan sociaal bindend zijn. Denk aan zorgboerderijen, maar ook aan bomen, en aan het eerste verticale bos van Nederland. In de Trudo Toren op Strijp-S zijn de bomen in de gevel opgekweekt door Van den Berk in Sint-Oedenrode, met zo licht mogelijke kluit. De boom is eigenlijk ook hightech; de airco van de stad. Alleen, deze airco wordt met de jaren beter. Boeren en tuinders hebben bovendien grond en de ruimte. Ze kunnen energieboerderijen met productie en opslag worden voor het buitengebied." Design, in de zin van maatschappelijk ontwerp, speelt daarin eveneens een rol: "Boer zoekt stijl. We hebben twee keer een groep studenten van de Design Academy Eindhoven laten afstuderen op de toekomst van voedsel. Daaruit kwamen mooie dingen naar voren. En jarenlang is tijdens DDW Agri meets Design geweest. Ze blijken snel elkaars taal te spreken." »

STUURGROEP

De Stuurgroep Landbouw Innovatie Brabant (nu LIB) was in 1995 een gezamenlijk initiatief van ZLTO (Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie) en de provincie Noord-Brabant. Doel is het stimuleren van economisch en ecologisch duurzame land- en tuinbouw in de provincie. LIB helpt mensen met goede ideeën en plannen door mee te denken, te verbinden met andere partijen, inzet van netwerk en kennis en een financiële bijdrage van maximaal 50%.

In ruim een kwart eeuw leidde dat tot 786 uitgevoerde projecten, 105 themabijeenkomsten, 203 gastoptredens in binnen- en buitenland, 85 vergaderingen van de Biologische (nu: Maatschappelijke) Adviescommissie, 6 evaluaties door hoogleraren en een uitdijend netwerk. ZLTO en de provincie investeerden tot nu 13,5 miljoen euro in projecten, en dat leidde tot een innovatiebudget van 100 miljoen euro.

'De varkensregio's in Parma, Frankrijk, Barcelona en Denemarken willen leren van elkaar'

WAARDE TOEVOEGEN

Geert ziet verschuivingen: "Naar internationaal. We hebben de afgelopen tien jaar rond de vijftien grotere projecten in verschillende sectoren gedaan met andere Europese regio's. Die zitten allemaal met dezelfde uitdagingen – zoals de varkensregio's in Parma en Frankrijk, rond Barcelona en in Denemarken – en willen allemaal leren van elkaar; zo zijn netwerken ontstaan. We organiseerden ook studiereizen. Zo wordt ook hier geleerd hoe waarde toe te voegen, zoals ze dat in Spanje en Parma doen, ook voor duurzaamheid, een beter eindproduct en om er meer mee te verdienen."
Kijkt ook de hele wereld mee naar wat in de Brainportregio geïnnoveerd wordt? "Nou, de héle wereld... We hebben de landbouwminister van grote economie Californië, VS, op bezoek gehad. We gaan naar de grote, biologische beurs BIOFACH in Nürnberg, Duitsland. En ik presenteer zowat jaarlijks in Griekenland waar we mee bezig zijn. Dat valt in goede aarde. Nederland is nog steeds qua kennisland en ondernemerschap groot voorbeeld voor hoe anderen het ook willen gaan doen." ■

GEERT WILLEMS (L) EN CARLOS FAES